

Bruxelles, 15.11.2012
COM(2012) 663 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Eficientizarea pieței interne a energiei

{SWD(2012) 367 final}
{SWD(2012) 368 final}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Efficientizarea pieței interne a energiei

1. INTRODUCERE

Uniunea Europeană are nevoie de o piață internă a energiei care să fie competitivă, integrată și fluidă, și care să ofere un pilon de bază solid pentru a asigura direcționarea electricității și a gazului acolo unde este necesar. Pentru a găsi soluții pentru problemele energetice și climatice ale Europei și pentru a garanta aprovizionarea cu energie furnizată la prețuri accesibile și în condiții de securitate a gospodăriilor și a întreprinderilor, UE trebuie să asigure capacitatea pieței interne europene a energiei de a funcționa în mod eficient și flexibil. În ciuda progreselor semnificative înregistrate în ultimii ani în ceea ce privește modul de funcționare a pieței energiei, sunt necesare eforturi mai mari pentru a integra piețele, a îmbunătăți concurența și a răspunde noilor provocări. După cum a subliniat Comisia în comunicarea sa „Perspectiva energetică 2050”¹, obținerea integrării depline a rețelelor și sistemelor energetice ale Europei și continuarea deschiderii piețelor energiei sunt esențiale pentru realizarea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și menținerea aprovizionării în condiții de securitate și la cel mai scăzut cost posibil.

Dacă nu reușim să aducem schimbări majore modului în care funcționează piața energiei, ne vom confrunta cu un sistem energetic european mai puțin fiabil și mai costisitor și cu o scădere a competitivității și a prosperității Uniunii Europene, iar progresul către decarbonizare va fi lent. Pentru a inversa aceste tendințe, avem nevoie urgentă să investim în infrastructuri de producție, transport și distribuție, precum și în stocare. Sistemele energetice existente trebuie să fie modernizate, la un cost estimat la un trilion de euro². De asemenea, este necesar să încurajăm mai multe măsuri de eficiență, să stimulăm concurența loială și să consolidăm poziția consumatorilor astfel încât aceștia să poată juca un rol activ și să își poată exercita pe deplin drepturile și posibilitățile de alegere.

În consecință, șefii de stat sau de guvern europeni au stabilit un termen-limită clar, și anume anul 2014, pentru finalizarea pieței interne a energiei. Piața internă a energiei nu este un scop în sine. Este un instrument-cheie pentru realizarea obiectivelor la care cetățenii UE aspiră cel mai mult: creșterea economică, locurile de muncă, certitudinea asigurării nevoilor lor de bază la un preț accesibil și competitiv, și utilizarea sustenabilă a resurselor limitate.

Până în 2014, legislația existentă trebuie să fie implementată pe deplin, incluzând instituirea normelor tehnice esențiale la nivelul UE și punerea la dispoziția autorităților de reglementare a instrumentelor și resurselor necesare pentru a asigura aplicarea legislației în mod eficace. Piețele transfrontaliere de gaz și de electricitate trebuie să fie funcționale pe întreg teritoriul UE, iar implementarea planurilor de finalizare, modernizare și sporire a inteligenței rețelelor UE trebuie să fie deja în plină desfășurare. Numai atunci când se va realiza acest lucru

¹ COM (2011) 885.

² COM (2011) 658 final.

consumatorii vor putea începe să beneficieze pe deplin de avantajele oferite de piața internă a energiei.

În prezent, UE nu se află pe calea cea bună pentru a respecta acest termen-limită. Nu numai că statele membre înregistrează progrese lente în ceea ce privește adaptarea legislației lor naționale și crearea unor piețe pe deplin competitive la care să participe consumatorii, însă statele trebuie, de asemenea, să se distanțeze de politici orientate către interior sau inspirate de concepte naționale, și să nu dea curs apelurilor care favorizează asemenea politici. Acest tip de predilecții împiedică piața internă să funcționeze în mod eficace. Ele chiar amenință să submineze progresul înregistrat pe calea creării pieței interne a energiei. Cu toate acestea, punerea în comun a politicilor energetice ale statelor membre și crearea unor sisteme energetice eficiente și sigure care depășesc frontierele naționale aduc o valoare adăugată clară.

Prezenta comunicare reiterează avantajele integrării piețelor europene ale energiei și stabilește modalități de a garanta că piața își realizează pe deplin și cât mai rapid posibil potențialul, răspunzând nevoilor și așteptărilor cetățenilor și întreprinderilor din UE. Datorită importanței sale pentru aprofundarea pieței unice, această inițiativă a fost identificată drept una dintre cele 12 acțiuni prioritare, în conformitate cu comunicarea intitulată „Actul privind piața unică II – Împreună pentru o nouă creștere.”³

2. AVANTAJELE PIEȚELOR ENERGETICE DESCHISE, INTEGRATE ȘI FLEXIBILE

Atât guvernele naționale, cât și întreprinderile și persoanele private trebuie să aibă certitudinea că piața internă le oferă avantajele cele mai mari posibile. Acesta nu este cazul în prezent. Piața de producție este încă foarte concentrată. În opt state membre, mai mult de 80 % din producția de energie electrică încă mai este controlată de operatorul istoric. Într-o piață a energiei care funcționează bine și care tratează în mod ideal costul efectelor externe, investițiile în producție ar trebui să fie mai degrabă ghidate de considerații legate de piață decât de subvenții. În general, piețele energiei sunt percepute ca fiind opace sau insuficient de deschise pentru operatorii noi, inclusiv pentru furnizorii de servicii de pe partea cererii. Nu se efectuează investiții raționale din punct de vedere economic în eficiența energetică – sau cel puțin nu într-o măsură suficientă. Gradul de satisfacție a consumatorilor este scăzut chiar și în statele membre care au în prezent piețe ale energiei destul de competitive.

Cu toate acestea, piața internă a energiei a adus deja avantaje incontestabile și câștigurile potențiale rămân mai atractive decât oricând.

2.1. S-au înregistrat deja multe realizări

Mai multe posibilități de alegere și o flexibilitate sporită pentru consumatori

Cel puțin 14 companii de electricitate și/sau de gaz europene își desfășoară activitatea în prezent în mai multe state membre, iar în douăzeci de state membre există mai mult de trei furnizori de electricitate principali⁴. În două treimi din statele membre, chiar și gospodăriile și întreprinderile mici pot acum să aleagă din mai mulți furnizori.

³ COM (2012) 573 final.

⁴ A se vedea, de asemenea, tabelul 12 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Piețele energiei în Uniunea Europeană în 2011”, denumit în continuare „SWD 1”.

Instrumente de comparare a prețurilor au ajutat consumatorii să găsească oferte mai bune. Înțelegerea avantajelor care pot fi obținute din schimbarea furnizorilor a condus la rate ridicate de migrare către alți furnizori în mai multe state membre, spre exemplu în Suedia, Regatul Unit, Irlanda, Belgia și Republica Cehă⁵.

Prețuri mai competitive

Deschiderea pieței, sporirea comerțului transfrontalier și integrarea pieței⁶, precum și intensificarea concurenței (evoluții promovate prin legislația UE și prin asigurarea fermă a aplicării normelor privind concurența și ajutoarele de stat) mențin sub control prețurile la energie⁷, contribuind la păstrarea locurilor de muncă în sectorul producției în UE și aducând avantaje tuturor consumatorilor.

Însă din cauza faptului că factura de energie plătită de consumatori conține și alte elemente în afara componentei pur energetice, acest efect de menținere a prețurilor este mai puțin vizibil. Taxele pentru rețelele de transport și distribuție constituie o parte substanțială din factura totală, precum și impozitele și prelevările⁸. Aceste taxe, impozite și prelevări nu sunt întotdeauna repartizate în mod uniform între toate grupurile de clienți, reprezentând o povară în primul rând pentru facturile de consum ale gospodăriilor. Toate aceste aspecte fiscale sunt determinate la nivelul statelor membre și fac obiectul politicilor naționale⁹. În anumite state membre, impozitele și prelevările constituie aproximativ 50 % din factura finală de energie¹⁰. În UE-15, impozitele din factura finală a consumatorilor casnici au crescut în medie de la 22 % în 1998 până la 28 % în 2010¹¹.

Piețe cu ridicata mai lichide și mai transparente

⁵ Tablouri de bord ale piețelor de consum, Comisia Europeană, DG SANCO, http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/editions/cms7_en.htm, Funcționarea piețelor cu amănuntul pentru consumatori ale energiei electrice în Uniunea Europeană, studiu în numele Comisiei Europene, DG SANCO, 2010 („Studiu asupra piețelor cu amănuntul pentru consumatori ale energiei electrice”), http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/market_studies/docs/retail_electricity_full_study_en.pdf.

⁶ A se vedea SWD 1, pagina 47.

⁷ În timp ce prețurile produselor energetice primare au crescut anual cu 14 % la țiței, cu aproape 10 % la gaz și cu 8 % la cărbune în ultimii ani, prețurile cu ridicata la electricitate în UE au crescut mult mai puțin, și anume cu 3,4 %. A se vedea SWD 1, figura 29.

⁸ Acestea sunt utilizate, *inter alia*, pentru a reflecta efectele externe asupra mediului ale utilizării energiei, așa cum a fost recomandat de Comisie în analizele anuale ale creșterii pentru 2011 și 2012 [COM (2011) 11 final, COM (2011) 815 final], precum și de concluziile Consiliului European (EUCO 10/1/11 REV1), urmărind scopul de a impozita mai puțin munca și mai mult consumul și poluarea mediului, printre altele, acordând atenția cuvenită competitivității industriei UE și prețurilor de consum. Cu toate acestea, ele pot fi utilizate, de asemenea, pentru colectarea de venituri.

⁹ A se vedea SWD 1, partea 3 pentru detalii referitoare la aceste elemente în statele membre individuale.

¹⁰ A se vedea SWD 1, partea 2, figura 33.

¹¹ A se vedea studiul intitulat „Evoluțiile prețurilor pe piețele UE cu amănuntul pentru electricitate și gaz 1998-2011”, pagina 2, http://ec.europa.eu/energy/observatory/electricity/doc/analysis_retail.pdf. Cu toate acestea, ponderea medie a taxelor de mediu din totalul veniturilor fiscale în UE este în scădere. „Taxation trends in the European Union” („Tendințele impozitării în Uniunea Europeană”), Uniunea Europeană 2011: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-DU-11-001/EN/KS-DU-11-001-EN.PDF

Lichiditatea și transparența piețelor de tranzacționare a electricității au fost îmbunătățite progresiv ca urmare a „cuplării piețelor” dintre statele membre¹². Cuplarea piețelor s-a răspândit în mod constant din nord-vestul Uniunii Europene către alte regiuni. În prezent, 17 state membre sunt „cuplate”. De asemenea, formarea pieței „All-Island” în Irlanda în 2007 a fost o contribuție pozitivă la crearea pieței interne a electricității. Aceste evoluții au condus la extinderea comerțului transfrontalier și la sporirea convergenței prețurilor¹³. Transparența este în creștere, și ca urmare a Regulamentului privind integritatea și transparența pieței angro de energie (REMIT), adoptat în 2011¹⁴.

Odată cu intensificarea comerțului dintre companiile de gaz, creșterea înzecită a platformelor de tranzacționare a gazului („centre de comercializare a gazului”) în perioada 2003-2011 a fost impresionantă. Piețele UE cu platforme lichide pentru gaze au putut să beneficieze mai mult de expunerea lor la concurența gaz-gaz, inclusiv vizavi de piețele globale GNL influențate de evenimentele care au loc în afara UE, cum ar fi, spre exemplu, așa-numita „revoluție a gazelor de șist” din SUA. Contrastul puternic dintre efectele benefice pe care le-a avut acest lucru asupra prețurilor cu ridicata la gaz pe piețele lichide și competitive din UE, în comparație cu situația în piețele mai puțin lichide și mai puțin competitive, este frapant¹⁵.

O aprovizionare în condiții de mai multă securitate

Lichiditatea crescută a piețelor cu ridicata a sporit, de asemenea, securitatea aprovizionării în UE. În sectorul gazelor, numărul principalelor țări furnizoare de gaz pentru Europa a crescut între 2000 și 2010 de la 14 la 23. Efectul asupra securității aprovizionării a fost ilustrat de ceea ce s-a întâmplat la începutul lunii februarie 2012, când cererea excepțional de mare de gaz și de electricitate din timpul perioadei cu vreme extrem de rece a coincis cu importuri de gaz reduse. Semnalele de preț pe termen scurt de la diferitele centre de comercializare a gazului și burse de energie electrică din partea de vest a UE au atras gazul acolo unde nevoia era cea mai mare și au garantat mobilizarea întregii capacități disponibile de producție a electricității, astfel încât aprovizionarea cu energie a consumatorilor finali a fost menținută intactă.

O mai bună coordonare și transparență în relațiile cu țări terțe

UE și statele sale membre au recunoscut necesitatea de a face mai multe eforturi pentru a-și coordona relațiile energetice externe¹⁶, în special în ceea ce privește țările producătoare, de tranzit și de consum¹⁷. Aceasta conferă Uniunii Europene o poziție mai puternică în relațiile comerciale din domeniul energetic.

¹² Cuplarea piețelor optimizează capacitatea de interconectare și garantează circulația electricității din zonele cu prețuri scăzute către zonele cu prețuri ridicate prin crearea automată a unei legături între cumpărătorii și vânzătorii din ambele părți ale unei frontiere.

¹³ Comisia rămâne vigilentă pentru a se asigura că bursele de energie electrică nu recurg la practici anticoncurențiale, depășind cooperarea lor necesară pentru proiectele de cuplare a piețelor.

¹⁴ JO L 326, 8.12.2011, p. 1.

¹⁵ A se vedea harta 1, pagina 31 din SWD 1.

¹⁶ Decizia nr. 994/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de instituire a unui mecanism de schimb de informații cu privire la acordurile interguvernamentale dintre statele membre și țări terțe în domeniul energiei, JO L 299, 27.10.2012, p. 13. A se vedea, de asemenea, COM (2012) 218 final.

¹⁷ Autoritățile naționale de reglementare din Europa își coordonează activitatea cu privire la chestiuni internaționale prin Consiliul autorităților europene de reglementare în domeniul energetic (CEER).

La inițiativa UE, avantajele care decurg din aplicarea normelor pieței interne a energiei din cadrul UE au fost extinse asupra țărilor din Balcanii de Vest și asupra țărilor vecine, în special prin acordul de instituire a Comunității Energiei¹⁸. Comunitatea Energiei poate și ar trebui să se extindă în continuare, pentru a crea o piață a energiei aflată în permanentă creștere, care să depășească frontierele UE. Comerțul cu energie în cadrul unor piețe care funcționează bine aduce avantaje reale Uniunii Europene, Comunității Energiei și altor țări vecine. Astfel de piețe produc valoare atât pentru țările importatoare, cât și pentru cele exportatoare și permit utilizarea complementară a resurselor naturale din diferite regiuni. UE asistă și sprijină țările membre ale Comunității Energiei în ceea ce privește abordarea provocărilor cu care se confruntă acestea în aplicarea normelor pieței interne a energiei.

De asemenea, au fost realizate îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește definirea celor mai bune practici de reglementare și a standardelor tehnice comune, pe baza principiilor pieței interne a energiei, împreună cu țările din sudul Mediteranei, deschizând astfel calea pentru intrarea unor fluxuri substanțiale de energie electrică regenerabilă pe piața internă a energiei și pentru proiecte comune de infrastructură în cadrul politicii europene de vecinătate.

2.2. Există încă chiar și un potențial de realizări neexploatat

Pe lângă avantajele menționate, există un număr de domenii în care se așteaptă ca activitățile în curs de desfășurare să dea roade în curând.

Sporirea capacității consumatorilor de a-și controla cheltuielile cu energia

Este probabil ca prețurile la energie să continue să crească în viitor, printre altele din cauza cererii globale neconținute de combustibil, precum și ca urmare a faptului că sunt necesare investiții pentru a menține în stare de funcționare și a moderniza sistemele energetice în curs de învechire ale UE¹⁹. Cu toate acestea, piața internă a energiei poate asigura realizarea investițiilor în modul cel mai eficient din punct de vedere al costurilor și menținerea sub control, datorită presiunilor concurențiale asupra furnizorilor, a costurilor prefiscale ale gospodăriilor și industriei. Estimările arată că, deja în prezent, consumatorii din UE ar putea economisi până la 13 miliarde EUR pe an dacă ar opta pentru cel mai ieftin tarif disponibil la electricitate²⁰. Acest potențial este în prezent în mare parte neexploatat, întrucât multe persoane nu sunt încă pe deplin conștiente de oportunitățile create de piață, sau nu le pot utiliza în totalitate²¹.

Un control mai bun al consumului prin tehnologii inteligente

Noile servicii energetice deschise noilor actori și stimulentele de piață pot ajuta consumatorii să își gestioneze mai bine facturile, permițându-le să consume energie într-un mod mai eficient din punct de vedere al costurilor și își producă mai ușor propria electricitate.

Evoluțiile tehnice ulterioare vor sprijini această tendință. Sistemele de contorizare inteligentă nu numai că facilitează microgenerarea de către consumatori, ci pot, de asemenea, să contribuie la reducerea consumului de energie al gospodăriilor. În plus, sistemele de

¹⁸ Acesta a fost semnat în 2005, membrii acordului fiind țările din Balcanii de Vest, Ucraina și Moldova, în timp ce Norvegia, Turcia, Armenia și Georgia au statut de observatori.

¹⁹ A se vedea comunicarea Comisiei intitulată „Perspectiva energetică 2050”, paginile 2, 5, 6 și 7. Decarbonizarea sistemului energetic nu ar fi mai costisitoare decât continuarea politicilor actuale.

²⁰ Studiu asupra funcționării piețelor cu amănuntul ale energiei electrice.

²¹ Pe întreg teritoriul UE, gradul de conștientizare în rândul consumatorilor este scăzut, doar unul din trei consumatori comparând oferte (a se vedea studiul asupra piețelor cu amănuntul ale energiei electrice).

contorizare inteligentă permit adaptarea consumului de electricitate în timp real, ca răspuns la fluctuațiile prețurilor de pe piață. S-a demonstrat că aceasta reduce cheltuielile cu energia ale gospodăriilor cu 13 %, dar poate conduce chiar la economii mai mari în combinație cu domotica²².

Noua Directiva privind eficiența energetică, care include dispoziții privind descentralizarea producției de energie și reacția din partea cererii²³, va ajuta piața să evolueze în această direcție. Cooperarea dintre furnizorii de utilități (în special în domeniile energiei și telecomunicațiilor) poate garanta că investițiile aferente sunt eficiente din punct de vedere al costurilor²⁴.

O concurență sporită printr-un acces mai bun la rețelele de transport

Nu este suficient să existe pur și simplu rețele de transport; este la fel de important ca toți actorii de pe piață să le poată utiliza. Aceasta a fost concluzia trasă de Comisie în cadrul anchetei sale sectoriale privind funcționarea piețelor energiei în 2007²⁵.

Absența accesului deschis și nediscriminatoriu la infrastructura de transport a împiedicat nou-veniții pe piață să concureze în condiții loiale în cadrul pieței. Normele UE obligă deja statele membre să separe (să disocieze) întreprinderile lor de transport și de aprovizionare²⁶. A apărut o nouă ramură a acestei industrii, care este concentrată exclusiv pe transport și care prezintă un caracter din ce în ce mai transfrontalier. Rețelele europene ale OST (ENTSO-E și ENTSG) și Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) joacă un rol important în a garanta că infrastructura existentă este utilizată mai eficient și că noi infrastructuri sunt planificate și dezvoltate într-un mod optim, cu o perspectivă mai degrabă europeană decât centrată pe companii, utilizând cele mai bune tehnologii disponibile. Aplicarea normelor privind disocierea și concurența va trebui să fie asigurată în continuare în mod riguros, pentru a garanta accesul efectiv la infrastructura de transport în întreaga UE.

O utilizare și dezvoltare mai eficientă a rețelelor

Norme tehnice paneuropene (orientări și coduri obligatorii) pot aduce îmbunătățiri suplimentare la eficiența rețelelor. Furnizorii și utilizatorii trebuie să obțină mai ușor accesul la infrastructură și să profite de costuri de tranzacție mai scăzute pentru comerțul transfrontalier. În sectorul gazului, noi norme privind gestionarea congestiei și alocarea transparentă a capacităților gazoductelor pot înlătura barierele din calea accesului la rețele. În sectorul electricității, ar trebui ca noi norme tehnice, precum cele privind piețele de echilibrare transfrontaliere și cele privind piețele lichide din aceeași zi²⁷, împreună cu rețelele inteligente,

²² Studiul Vaasaett, „Empower Demand” („Consolidarea poziției cererii”), <http://www.esmig.eu/press/filestor/empower-demand-report.pdf>

²³ COM (2011) 370.

²⁴ Consultarea publică a DG CNECT: http://ec.europa.eu/information_society/policy/doc/library/public_consult/cost_reduction_hsi?cost_reduction.pdf.

²⁵ COM (2006) 851 final.

²⁶ Până în prezent, Comisia a primit proiecte de decizii privind certificarea pentru mai mult de patruzeci de operatori de sisteme de transport (OST) din treisprezece state membre, din cei 99 de OST care necesită certificare. Optsprezece dintre OST în cauză urmează să fie certificați ca având structuri de proprietate disociate.

²⁷ Piețele din aceeași zi și piețele de echilibrare vor permite participanților pe piață (inclusiv consumatorilor) să își ajusteze producția și consumul ca răspuns la modificarea circumstanțelor, în special ca răspuns la prețuri. Piețele lichide din aceeași zi sunt necesare pentru a permite ajustări ale

să contribuie la a îmbunătăți flexibilitatea sistemului și integrarea la scară largă a electricității din surse regenerabile de energie, precum și participarea, pe lângă producție, a resurselor legate de reacția din partea cererii. Aceasta va permite producătorilor de energie regenerabilă să participe pe deplin la o piață cu adevărat competitivă și să preia treptat aceleași responsabilități ca producătorii convenționali, inclusiv în ceea ce privește echilibrarea.

3. VALORIFICAREA OPTIMĂ A PIETEI INTERNE A ENERGIEI

Deși avantajele unei piețe interne a energiei care funcționează bine devin din ce în ce mai vizibile, există provocări pentru care trebuie găsite urgent soluții pentru a finaliza piața internă a energiei până în 2014. Dacă nu se iau măsuri, tranziția până în 2020 (și dincolo de acest termen) către sisteme sustenabile și inovatoare, care prezintă emisii reduse de dioxid de carbon și sunt eficiente din punct de vedere energetic, poate fi compromisă, și este posibil ca investiții de care este nevoie urgentă să nu mai poată fi asigurate la cel mai scăzut cost posibil sau chiar deloc.

3.1. Provocarea asigurării aplicării

3.1.1. Implementarea celui de-al treilea pachet energetic

Arhitectura pentru piața internă a energiei este clară. Aceasta este prevăzută în cel de-al treilea pachet legislativ energetic²⁸ și în legislația complementară²⁹. Elementele de temelie există, însă acestea trebuie să fie implementate în mod eficace pentru ca piața internă a energiei să poată funcționa³⁰. Întârzierile în implementare au efecte negative asupra tuturor actorilor și, prin urmare, nu sunt acceptabile, nici în ceea ce privește părțile care tratează deschiderea pieței, nici cu privire la aspectele menite să asigure consolidarea poziției și protecția eficace a consumatorilor.

Comisia desfășoară în mod prioritar proceduri în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva acelor state membre care nu au transpus încă pe deplin directivele din cel de-al treilea pachet energetic sau care au făcut acest lucru în mod incorect³¹. Comisia

planificării ofertei și cererii pentru fiecare oră, ceea ce nu este încă o realitate în întreaga Europă. Piețele de echilibrare transfrontaliere vor contribui la evitarea costurilor inutile legate de achizițiile pur naționale de servicii de echilibrare. Datorită acestor reglementări, echilibrul dintre cerere și ofertă va fi menținut la scară transfrontalieră în fiecare moment.

²⁸ Directivele 2009/72/CE și 2009/73/CE, Regulamentele (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009.

²⁹ În special, Regulamentul (UE) nr. 994/2010 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale și de abrogare a Directivei 2004/67/CE a Consiliului, REMIT și propunerea de regulament privind orientări pentru infrastructuri energetice transeuropene.

³⁰ Detalii privind politica Comisiei privind implementarea celui de-al treilea pachet energetic au fost stabilite în comunicarea intitulată „O guvernare mai bună pentru piața unică”, COM (2012) 259 final. În ceea ce privește această comunicare, Consiliul European din octombrie 2012 a invitat statele membre să ia măsuri urgente. Măsurile ulterioare cu privire la această politică vor fi efectuate, printre altele, în contextul semestrului european.

³¹ A se vedea SWD 1, partea 4. Începând cu septembrie 2011, Comisia a lansat 19 cazuri în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ca urmare a netranspunerii Directivei 2009/72/CE și 19 cazuri ca urmare a netranspunerii Directivei 2009/73/CE. Până la 24 octombrie 2012, numai 12 cazuri au fost închise, iar restul procedurilor sunt în curs de desfășurare. Aceasta nu aduce atingere dreptului Comisiei de a urmări ulterior netranspunerea anumitor dispoziții în cazul în care ar fi identificate deficiențe, spre exemplu în contextul unui control privind neconformitatea (toate notificările primite referitoare la măsurile naționale de transpunere sunt supuse unei examinări în ceea ce privește conformitatea cu legislația UE).

intenționează să furnizeze actualizări periodice cu privire la stadiul implementării legislației privind piața internă a energiei în statele membre individuale și cu privire la procedurile în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

Comisia, cu sprijinul CEER, va facilita schimbul de bune practici între statele membre privind aspecte-cheie legate de consumatori, inclusiv instrumentele de comparare a prețurilor, stabilirea prețurilor și facturarea într-un mod transparent și elaborarea conceptului de „consumatori vulnerabili”.

Autoritățile naționale de reglementare din domeniul energetic sunt invitate să difuzeze informațiile către consumatori. Înainte de sfârșitul anului 2012, Comisia va furniza prin intermediul internetului, pentru piețele energiei din statele membre individuale, orientări cu privire la drepturile consumatorilor de energie, la surse de informații pentru consumatori și la protecția acestora.

3.1.2. Asigurarea unor condiții de concurență echitabile

Autoritățile de reglementare din domeniul energiei și autoritățile de concurență, de la nivelul UE și de la cel național, trebuie să acționeze în mod decisiv pentru a se asigura că toate companiile de pe piață sunt tratate în mod egal și că se stabilesc și mențin condiții de concurență echitabile³². Comisia va veghea în mod activ asupra aplicării normelor de concurență.

Acest aspect este important în special în cazul în care avantajele tradiționale ale operatorilor istorici reprezintă un obstacol în calea intrării pe piață a operatorilor noi. Comisia va continua să vegheze asupra aplicării normelor antitrust și privind ajutoarele de stat din sectorul energetic cu scopul de a se asigura că în momentul în care obstacolele din calea concurenței sunt ridicate prin reglementare, acestea nu sunt reînstituite prin acțiuni ale întreprinderilor sau ale autorităților publice care ar putea conduce la distorsiuni pe piață.

Comisia va insista asupra autorităților publice să asigure atribuirea concesiunilor, spre exemplu pentru facilități de producție a energiei hidraulice, facilități de stocare sau exploatarea rețelelor de distribuție, în deplină conformitate cu principiile prevăzute de tratat și de legislația secundară a UE. În acest scop, modul cel mai adecvat ar trebui să fie deschiderea unei proceduri de cerere de oferte pentru aceste concesiuni, pe o bază nediscriminatorie, folosind instrumente deschise precum licitațiile. Comisia intenționează să evalueze caracterul adecvat al măsurilor de reglementare existente în ceea ce privește realizarea acestui obiectiv.

Existența unor condiții de concurență echitabile între companiile din UE și companiile străine este de asemenea importantă. Normele pieței interne și comerțul prin intermediul burselor de energie lichide deschid piața energiei din UE pentru operatori din țări terțe. Odată stabiliți în UE, acești operatori din țări terțe se bucură de aceleași drepturi și obligații ca și operatorii europeni. Ca urmare a absenței restricțiilor la import și a taxelor la import pentru importurile de gaz și de electricitate, piața europeană este una dintre cele mai deschise piețe de energie din lume și reprezintă un bun exemplu pentru facilitarea viitoare a comerțului cu energie la nivel mondial. Politica comercială a UE are drept scop să asigure că societățile din UE pot

³² Asigurarea aplicării dreptului concurenței s-a dovedit a fi favorizantă pentru crearea unor condiții de concurență echitabile atât în sectorul producției de energie electrică [spre exemplu procedura antitrust împotriva E.On (2008), cazul de concentrare GDF Suez/International Power (2011)], cât și în sectorul de aprovizionare cu gaz [spre exemplu cazurile RWE (2009) și ENI (2010)].

concura în condiții de egalitate în afara UE, pe piețele naționale ale concurenților lor. Având 500 de milioane de consumatori, piața internă a energiei conferă Uniunii Europene și companiilor sale o pondere importantă în cadrul comerțului internațional.

3.1.3. Eliminarea decalajului dintre statele membre

Pentru a institui o piață unică a electricității și a gazului în UE, nicio regiune și niciun stat membru individual nu trebuie să fie lăsate în urmă. Cu toate acestea, realitatea este că dezvoltarea pieței energiei diferă considerabil, din punct de vedere economic, între țări³³, spre exemplu în ceea ce privește piețele gazului din părțile de nord-vest ale UE în comparație cu cele din partea de est a UE.

Comisia și ACER vor promova inițiativele regionale care pot juca un rol important în eliminarea decalajului. Inițiativele regionale ar trebui să contribuie la instituirea, la nivel regional, a unor centre de comercializare a gazului și burse de energie electrică suplimentare, și la realizarea, cât mai curând posibil, a obiectivului de cuplare integrală a piețelor electricității în întreaga UE³⁴.

Cu toate acestea, în statele membre în care există un singur furnizor și în care nu există conexiuni de rețea cu alți furnizori, asigurarea aplicării reglementărilor regionale privind piața este de puțin ajutor. Comisia se angajează să ofere asistență pentru a ajuta aceste state membre să recupereze decalajul față de celelalte state. Cu toate acestea, progresul nu va fi posibil fără reforme fundamentale în țările în cauză.

Statele membre trebuie să stimuleze concurența prin dezvoltarea infrastructurii, în special în vederea sprijinirii activității transfrontaliere, și prin eliminarea barierelor la intrarea pe piață.

3.2. Provocarea privind consumatorii: sprijinirea consumatorilor pentru a putea profita de oportunități

Deși asigurarea aplicării riguroase a normelor privind protecția consumatorilor este crucială, aceasta nu va fi suficientă. Pentru a valorifica la maximum avantajele pe care le aduce piața internă, consumatorii, inclusiv cetățenii individuali și întreprinderile mici, trebuie să aibă posibilitatea și să se simtă motivați să joace un rol activ pe piață.

În prezent, IMM-urile și gospodăriile sunt mai pasive decât marii clienți industriali și, prin urmare, înregistrează pierderi, întrucât diferențele de preț disponibile rămân neexploatare. Acest lucru s-ar putea datora, în parte, ineficienței protecției consumatorilor sau lipsei de transparență și/sau de informații ușor de folosit de către consumatori; toate acestea generează un grad scăzut de satisfacție³⁵ și de încredere din partea consumatorilor. Cu toate acestea,

³³ A se vedea SWD 1, părțile 2 și 3.

³⁴ Comunicarea Comisiei intitulată „Viitorul rol al inițiativelor regionale”, COM(2010) 721 final.

³⁵ Consumatorii acordă o evaluare negativă piețelor electricității și gazelor. În 2012, piața electricității s-a clasat pe locul 26 din 30 de piețe ale serviciilor, înregistrând punctaje deosebit de scăzute în țările din sudul Europei (cel mai bun clasament a fost obținut în Luxemburg și cel mai prost în Bulgaria). Piața gazului s-a clasat pe locul 21 din 30 de piețe ale serviciilor (cel mai bun clasament a fost obținut în Slovenia și cel mai prost în Belgia). Atât piețele electricității cât și cele ale gazului au înregistrat punctaje scăzute în ceea ce privește posibilitățile de alegere, comparabilitatea și schimbarea furnizorilor și a tarifelor, ceea ce sugerează că consumatorii nu utilizează la maximum oportunitățile de economisire create de liberalizarea pieței. Detalii cu privire la rezultatele obținute în fiecare țară în parte sunt

atâta timp cât consumatorii nu sunt interesați să participe în mod activ la piață, serviciile nu se vor diversifica, iar serviciile cu valoare adăugată nu se vor dezvolta³⁶.

3.2.1. Permitearea furnizării de servicii diverse și inovatoare pentru consumatori

Găsirea celei mai bune oferte ar putea implica schimbarea furnizorului pentru a reduce facturile sau a crește calitatea serviciilor, alegerea formulelor de preț care recompensează utilizarea eficientă a energiei sau facilitează microgenerarea etc. În piețe competitive, consumatorilor li se oferă posibilități diversificate de alegere, întrucât furnizorii se străduiesc să răspundă diverselor nevoi și preferințe ale consumatorilor. Unii furnizori vizează clienți preocupați de prețuri, oferind costuri mici, în timp ce alții își bazează oferta pe servicii de înaltă calitate sau pe servicii cu valoare adăugată sau auxiliare, oferind chiar servicii sub forma unui pachet care include servicii energetice și alte servicii (spre exemplu, telecomunicații).

Introducerea în timp util a contoarelor inteligente, astfel cum este prevăzut în acquis-ul UE, poate conduce la sisteme de reacție la cerere și la alte servicii inovatoare și inteligente. Spre exemplu, consumatorilor li se poate oferi posibilitatea de a profita de scăderea prețurilor în perioadele de cerere scăzută, evitând, în același timp, consumul de energie în perioadele de vârf. Acest lucru va spori avantajele consumatorilor și va extinde în continuare posibilitățile de alegere ale consumatorului. Astfel de oferte de servicii vor depinde nu numai de măsura în care întreprinderile pot face față diversității de motivații și de capacități ale consumatorilor în ceea ce privește consumul lor de energie, ci și de disponibilitatea schemelor de tarificatione diversificate, flexibile și/sau dinamice³⁷.

Cu toate acestea, în prezent, în multe state membre, reglementarea prețurilor împiedică furnizorii să ofere servicii atractive³⁸ și scheme de tarificatione adaptate în funcție de caz și dinamice. Aceasta descurajează nou-veniții pe piață care ar putea concura cu operatorii istorici. În unele state membre, pentru unele grupe de clienți sau pentru toate aceste grupuri, prețurile sunt chiar reglementate de către stat la niveluri sub prețurile de pe piață. Aceasta poate conduce la deficite legate de tarifele la energie care sunt suportate de companiile din sectorul energetic sau de finanțele publice, ceea ce ar putea încălca viitorii consumatori de energie sau contribuabilii cu costuri substanțiale. De asemenea, aceasta nu creează stimulul potrivit pentru utilizarea eficientă a energiei. Este clar că o astfel de situație nu este propice dezvoltării unei piețe competitive și este nesustenabilă din punct de vedere economic.

Chiar dacă prețurile reglementate permit acoperirea costurilor de exploatare, acestea nu transmit semnalele de preț adecvate care sunt necesare pentru asigurarea unor investiții eficiente. Ele sunt percepute de către investitori ca un indicator de interferență politică, fapt ce frânează investițiile. Deși mai multe state membre³⁹ au permis deja formarea prețurilor la

furnizate în SWD 1, partea 3. A se vedea http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/cms_en.htm.

³⁶ Acest lucru a fost recunoscut de către Comitetul Economic și Social European (CESE). Pe baza colaborării sale cu organizații ale societății civile, CESE promovează o dezbatere informată și structurată privind chestiuni legate de energie în rândul societății civile și între societatea civilă organizată și factorii de decizie.

³⁷ BEUC, „[Empowering Consumers through Smart Meters](#)” („Consolidarea poziției consumatorilor prin contoare inteligente”), p. 23-26, <http://bit.ly/JKn9R7>.

³⁸ Acest lucru ar putea explica în parte ratele scăzute de migrare către alți furnizori din mai multe state membre. Pentru detalii suplimentare privind ratele de migrare a se vedea SWD 1, partea 3.

³⁹ Inclusiv Austria, Republica Cehă, Germania, Finlanda, Luxemburg, Țările de Jos, Suedia, Slovenia și Regatul Unit.

electricitate și la gaz fără intervenția statului, inclusiv pentru consumatorii de retail, iar Comisia a convenit cu mai multe alte state membre⁴⁰ o eliminare treptată, în timp util, a prețurilor reglementate, majoritatea statelor membre încă intervin într-un mod sau altul în formarea prețurilor cu amănuntul.

În trecut, Comisia a lansat mai multe proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statelor membre care reglementează prețurile pentru clienții industriali. O hotărâre recentă a Curții Europene de Justiție precizează că reglementarea prețurilor poate fi compatibilă cu legislația UE numai în circumstanțe strict definite⁴¹.

Statele membre ar trebui să încerce să înceteze reglementarea prețurilor la electricitate și la gaz pentru toți consumatorii, incluzând gospodăriile și IMM-urile, ținând seama de obligativitatea serviciului universal și de necesitatea protecției eficace a clienților vulnerabili. Furnizorii ar trebui să prezinte în mod clar clienților lor diferitele elemente de cost care compun prețul final, pentru a încuraja luarea de decizii în cunoștință de cauză.

Comisia va continua să insiste asupra includerii în reformele structurale ale statelor membre a unor calendare privind eliminarea treptată a prețurilor reglementate. Comisia va continua să promoveze formarea prețurilor de pe piețele cu amănuntul pe baza principiilor pieței, inclusiv prin proceduri în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva acelor state membre care mențin o reglementare a prețurilor ce nu îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația UE.

3.2.2. Acordarea de asistență specifică pentru a oferi consumatorilor vulnerabili o mai bună protecție

Prețurile finale ale energiei pentru consumatori pot continua să crească în următorii ani, având un impact negativ în special asupra consumatorilor care se află într-o situație precară din punct de vedere economic. Prin urmare, aceștia să fie protejați în mod adecvat. Cu toate acestea, subvențiile sau reglementarea care vizează reducerea prețurilor globale la energie au tendința de a reduce stimulentele pentru un comportament eficient din punct de vedere energetic, nu vizează în mod specific persoanele care au cea mai mare nevoie în această privință, și pot denatura concurența. În timp ce asistența consumatorilor vulnerabili prin măsuri financiare poate face parte din politica socială, asistența prin îmbunătățiri ale eficienței energetice reprezintă o formă de asistență eficientă din punct de vedere al costurilor⁴².

Modificările în curs ale sectorului energetic ar putea ridica dificultăți suplimentare pentru anumite categorii de consumatori, care s-ar putea să nu aibă instrumentele sau competențele necesare (alfabetizarea, accesul la informații în mediul online și în afara acestuia etc.) pentru a participa activ la noua piață în curs de dezvoltare și pentru a beneficia de avantajele oferite. Acești consumatori ar putea avea nevoie de asistență suplimentară de natură nefinanciară, care să îi ajute, de asemenea, să își înțeleagă drepturile și responsabilitățile.

⁴⁰ România, Grecia, Portugalia.

⁴¹ Cauza C-265/08, Federutility și alții împotriva Autorità per l'energia elettrica e il gas.

⁴² La 22 iunie 2011, Comisia a propus o nouă directivă care urgentează eforturile statelor membre în vederea utilizării mai eficiente a energiei pe parcursul tuturor etapelor lanțului energetic – de la transformarea și distribuția energiei până la consumul final al acesteia. La 4 octombrie 2012, Consiliul a aprobat acordul politic referitor la Directiva privind eficiența energetică. Parlamentul European și-a exprimat votul favorabil asupra unui astfel de acord la 11 septembrie 2012.

Vulnerabilitatea nu este un argument împotriva continuării liberalizării, însă existența sa arată că asigurarea unei protecții adecvate a consumatorilor, în special a celor aflați în situații vulnerabile, va reprezenta unul dintre factorii-cheie pentru finalizarea cu succes a pieței interne a energiei din UE.

Statele membre trebuie să furnizeze asistență specifică consumatorilor vulnerabili pentru a găsi soluții pentru vulnerabilitatea lor economică și pentru a-i ajuta să facă alegeri în cunoștință de cauză în piețele cu amănuntul din ce în ce mai complexe. Comisia va sprijini statele membre în a defini ce se înțelege prin vulnerabilitatea consumatorilor de energie și care sunt cauzele acesteia, oferind îndrumare și facilitând schimbul de bune practici.

Statele membre trebuie să sublinieze importanța îmbunătățirilor eficienței energetice pentru combaterea vulnerabilității consumatorilor și a sărăciei energetice.

3.3. Provocarea tranziției: pregătirea sistemelor energetice ale Europei pentru viitor

Sistemele noastre energetice se află în faza inițială a unei tranziții majore. Sunt necesare investiții semnificative pentru a înlocui sistemele în curs de învechire ale UE, a le decarboniza și a le eficientiza din punct de vedere energetic, precum și pentru a spori securitatea aprovizionării. UE sprijină aceste investiții prin diverse instrumente, cum ar fi Programul energetic european pentru redresare, viitorul mecanism „Conectarea Europei”, politica de coeziune a UE⁴³ și Orizont 2020⁴⁴. Au loc investiții⁴⁵, dar ritmul trebuie să fie intensificat dacă dorim să ne îndeplinim obiectivele.

Piața internă a energiei poate ajuta UE să realizeze tranziția: piețele care funcționează bine promovează și sprijină schimbarea de sistem într-un mod mult mai eficace și mai puțin costisitor decât planificarea centrală sau reformările determinate exclusiv de subvenții. Dar schimbarea de sistem nu poate avea loc fără o infrastructură modernă, integrată în mod corespunzător.

3.3.1. Permitearea funcționării pieței în vederea încurajării investițiilor corespunzătoare

Înainte de liberalizare, companiile de energie naționale, integrate pe verticală, dețineau controlul asupra întregului sistem, de la producție până la consum. Odată cu dezvoltarea unei piețe competitive, cu producători multipli și operatori de rețele având structuri disociate, nu există nicio entitate unică care să poată asigura, de una singură, fiabilitatea sistemului de electricitate. Participanții la piață sunt interdependenți. Integrarea unor cantități mai mari de energie eoliană și solară⁴⁶ sporește variabilitatea ofertei și a cererii și crește dificultatea de a păstra un echilibru între ofertă și cerere în orice moment, cel puțin până la îmbunătățirea capacității de reacție din partea cererii și a posibilităților de stocare.

⁴³ Pentru perioada 2007-2013 sunt prevăzute alocări planificate de cel puțin 11 miliarde EUR. Pentru perioada 2014-2020, Comisia a propus o concentrare semnificativă a eforturilor din cadrul politicii de coeziune a UE în domeniul energiei din surse regenerabile și al eficienței energetice, incluzând rețelele inteligente, precum și un accent puternic pe CDTI. Statele membre și regiunile trebuie să se asigure că aceste finanțări completează investițiile private și le stimulează, fără a le limita amploarea.

⁴⁴ Care vizează sprijinul bine orientat pentru C-D.

⁴⁵ A se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Proiecte de investiții în infrastructura energetică”, denumit, de asemenea, SWD 2.

⁴⁶ Perspectiva energetică arată că energia din surse regenerabile va fi un element fundamental al sistemului energetic al UE în perspectiva 2050 și că va constitui ponderi foarte ridicate ale producției de electricitate deja din 2030.

Însă aceste provocări pentru sistemul de electricitate pot fi depășite dacă prin cadrul de reglementare se definește în mod clar rolul diferiților actori implicați în furnizarea de electricitate consumatorilor finali, cum ar fi producătorii, operatorii de rețele, prestatorii de servicii de reacție din partea cererii, furnizorii și consumatorii. Flexibilitatea de pe partea ofertei și de pe partea cererii poate și trebuie să fie recompensată pe baza semnalelor de preț determinate de principiile pieței (pe termen scurt, mediu și lung), pentru a încuraja producția și utilizarea de electricitate eficiente din punct de vedere energetic. Asigurarea aplicării normelor antitrust va completa reglementarea în această privință. Intervențiile publice care descurajează investițiile private și subminează piața internă trebuie să fie evitate.

Flexibilitatea

Piața, dacă i se permite să funcționeze, va indica întotdeauna valoarea economică a energiei electrice în fiecare moment. Prețurile vor fi reduse atunci când se înregistrează o creștere bruscă a ofertei (spre exemplu, atunci când există cantități mari de energie eoliană și solară), și mai ridicate în perioadele de penurie.

Astfel de semnale de preț dinamice sunt esențiale pentru a încuraja consumatorii și prestatorii de servicii de pe partea cererii să reducă consumul în perioadele de vârf ale cererii. În sectorul electricității, schimbările de preț au avut, în mod tradițional, efecte reduse asupra volumului cererii. Cu toate acestea, odată cu introducerea rețelelor și a contoarelor inteligente, potențialul de flexibilitate a cererii din partea consumatorilor individuali sau a agregatorilor poate să fie cu adevărat exploatat.

Semnalele de preț au, de asemenea, un rol crucial în ceea ce privește încurajarea flexibilității pe partea ofertei, care constă în posibilitatea de a ridica sau de a reduce rapid capacitățile de stocare sau de producție. Împreună cu o schemă UE mai puternică de comercializare a certificatelor de emisii⁴⁷, piața poate asigura un nivel optim de investiții și garanta calitatea sistemelor noastre de electricitate în viitor.

Factorii de decizie politică și consumatorii pot fi îngrijorați în legătură cu variabilitatea prețurilor. Conexarea piețelor din statele membre va limita riscul, întrucât probabilitatea ca scăderile și creșterile bruște să aibă loc simultan în toate țările este mai redusă. Receptivitatea sporită la cerere și flexibilitatea producției și a stocării vor contribui la absorbția creșterilor bruște. Nu există nicio dovadă că piețele pe termen scurt mai volatile antrenează prețuri medii mai ridicate, mai ales atunci când există o producție de rezervă permanentă.

Furnizorii vor putea acoperi riscul asociat cu volatilitatea prețurilor pe termen scurt pe piețele pe termen mai lung. Distribuitorii vor putea oferi planuri tarifare inovatoare consumatorilor interesați să beneficieze de contracte de aprovizionare flexibile, care le vor permite să își optimizeze cheltuielile cu energia prin utilizarea unor sisteme de contorizare inteligentă și a unor aparate inteligente cu scopul de a-și concentra consumul pe perioadele cu prețuri scăzute.

Pe scurt, piețele cu ridicata pe termen lung și pe termen scurt care funcționează în mod corespunzător (în special, piețele pentru ziua următoare, cele din aceeași zi, cele de echilibrare și cele de servicii auxiliare), care reflectă valoarea economică a energiei electrice în fiecare moment și în fiecare zonă, pot orienta investițiile acolo unde sunt cel mai eficiente.

⁴⁷ Directiva 2003/87/CE, astfel cum a fost modificată prin Directivele 2008/101/CE și 2009/29/CE.

Cu titlu prioritar, Comisia:

- va garanta continuarea dezvoltării piețelor cu ridicata funcționale și transfrontaliere, pentru fiecare moment, prin elaborarea codurilor de rețea⁴⁸. Comisia contează pe sprijinul ACER, al ENTSO, al Parlamentului European și al statelor membre în ceea ce privește asigurarea introducerii codurilor de rețea în conformitate cu planul⁴⁹. Aceste coduri vor stabili norme comune care să permită operatorilor de rețele, producătorilor, furnizorilor și consumatorilor să își desfășoare activitățile pe piață într-un mod mai eficace.
- va sprijini accelerarea integrării capacităților de stocare și a capacităților de producție flexibilă, spre exemplu prin abordarea chestiunilor restante legate de reglementare în contextul codului de rețea privind piața de echilibrare europeană. Comisia va avea în vedere înființarea unei inițiative de coordonare pentru a trata chestiunile emergente legate de reglementare și de aspecte tehnice. Viitoarea sa comunicare privind tehnologiile și inovațiile energetice va analiza modul în care dezvoltarea tehnologică, inclusiv tehnologia de stocare și microgenerarea, se pot corela cu evoluțiile pieței la nivel european pentru a atinge obiectivele în materie de climă și energie.

Optimizarea intervenției statului: orientarea mixului energetic spre surse de energie cu emisii reduse de dioxid de carbon

Pentru a atinge obiectivele convenite de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră la cel mai mic cost posibil, a fost introdusă schema UE de comercializare a certificatelor de emisii, un instrument de piață care a creat un preț unic european al carbonului. De asemenea, începând din 2013, concepția pieței carbonului este pe deplin „europenizată”, permițând astfel pieței interne a energiei să faciliteze tranziția către sisteme energetice sustenabile și eficiente care generează emisii reduse de dioxid de carbon, recompensând investițiile în tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon⁵⁰ și combustibilii cu astfel de emisii, în defavoarea investițiilor și combustibililor cu un volum mare de emisii de carbon.

În plus, provocarea legată de tranziție menționată mai sus va necesita optimizarea ajutorului de stat, pentru a se asigura continuarea realizării de investiții corespunzătoare.

În prezent, statele membre utilizează diverse forme de ajutoare de stat, directe sau indirecte, și/sau suprataxe pe facturile consumatorilor, pentru diferite surse de energie. Presupunând continuarea progreselor în ceea ce privește finalizarea pieței interne a energiei, așa cum sunt descrise mai sus, scăderea costurilor de producție și evoluția pieței carbonului, toate formele de mecanisme de ajutor trebuie să fie revizuite în mod regulat.

Spre exemplu, schemele de ajutor pentru sursele regenerabile de energie, precum și o serie de norme obligatorii privind accesul prioritar la rețea⁵¹, au fost introduse din cauza deschiderii incomplete a pieței, a internalizării incomplete a costurilor externe ale producției convenționale, și a nivelului scăzut de dezvoltare a majorității tehnologiilor bazate pe energie regenerabilă. De atunci, piețele și tehnologiile au evoluat.

⁴⁸ A se vedea punctul 2.2, „O utilizare și dezvoltare mai eficientă a rețelelor”.

⁴⁹ Decizia 2012/413/UE a Comisiei din 19 iulie 2012 privind stabilirea listelor anuale de priorități pentru elaborarea codurilor de rețea și a orientărilor pentru 2013.

⁵⁰ Inclusiv cele în captarea și stocarea dioxidului de carbon („CSC”).

⁵¹ Directiva 2009/28/CE.

Comisia va emite orientări privind cele mai bune practici și experiența dobândite în ceea ce privește schemele de ajutor pentru sursele regenerabile de energie și privind reforma schemelor de ajutor⁵².

În această privință, obiectivele sunt o mai mare coerență a abordărilor naționale, protejând în același timp principiul eficienței din punct de vedere al costurilor și cel al degresivității regulate, precum și evitarea fragmentării pieței interne. Cu cât schemele sunt mai eficiente, cu atât energia din surse regenerabile devine mai puțin costisitoare. În plus, cu cât sunt mai coerente, cu atât integrarea energiei din surse regenerabile în cadrul frontierelor UE și dincolo de acestea devine mai ușoară.

Comisia revizuieste în momentul de față orientările privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, pentru a reflecta schimbările peisajului tehnologic și obiectivele de politică ale UE în sectorul energetic, reducând în același timp la minimum denaturările concurenței pe piața internă.

În special, revizuirea urmărește scopul de a asigura facilitarea, prin controlul ajutoarelor de stat, a acordării de ajutoare, cu condiția ca acestea să fie bine concepute, specifice și cât mai puțin denaturante, și cu condiția să nu fie disponibile alternative mai bune (instrumente de reglementare, instrumente de piață). Comisia va încuraja în special soluții care sunt eficiente din punct de vedere al costurilor și care promovează integrarea transfrontalieră.

Comisia intenționează să contribuie în mod activ la realizarea obiectivului G20 de a elimina toate subvențiile dăunătoare mediului, inclusiv ajutoarele încă existente, directe și indirecte, pentru combustibilii fosili⁵³.

Optimizarea intervenției statului: securitatea aprovizionării cu electricitate

Unele state membre au introdus sau intenționează să introducă plăți separate pentru disponibilitatea pe piață a capacităților de producție, deoarece sunt preocupate de faptul că piața „exclusiv pentru energie” nu va asigura realizarea a suficiente investiții în producție pentru a garanta securitatea aprovizionării pe termen lung. Aceste mecanisme de asigurare a capacității sunt instrumente pe termen lung al căror scop este să garanteze un flux de venit pentru producători (producătorii selectați) și să oblige consumatorii să plătească pentru capacitățile furnizate⁵⁴.

Cu toate acestea, Comisia este de părere că, în cazul în care mecanismele de asigurare a capacității nu sunt bine concepute și/sau sunt introduse prematur sau fără o coordonare corespunzătoare la nivelul UE, acestea riscă să fie contraproductive. Dacă mecanismele de asigurare a capacității nu tratează reducerea cererii într-un mod echitabil, ele pot promova mai

⁵² COM(2012) 271 final.

⁵³ Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, COM (2011) 571 final, include o etapă importantă care presupune că „până în 2020, subvențiile dăunătoare mediului vor fi eliminate treptat”. Analizele anuale ale creșterii pentru 2011 și 2012 [COM (2011) 11 final, COM (2011) 815 final] pledează, de asemenea, pentru eliminarea subvențiilor dăunătoare mediului. În plus, au fost adoptate angajamente privind reformarea subvențiilor pentru combustibilii fosili și la nivel mondial, spre exemplu în contextul G20 și la Conferința Rio+20.

⁵⁴ În unele state membre, intervenția publică prevăzută ia forma unor contracte pe termen lung privind securitatea aprovizionării, statul sau o entitate desemnată de acesta reprezentând contrapartida. Trebuie făcută o distincție între mecanismele de asigurare a capacității și mecanismele pe termen scurt care vizează asigurarea menținerii echilibrului în timp real dintre ofertă și cerere chiar și în condițiile unei variații bruște pe oricare dintre părți.

degrabă soluții fondate pe producție decât soluții bazate pe eficiența energetică sau pe reacția din partea cererii. Dacă mecanismele respective nu deosebesc între sarcina de bază și sarcina de vârf, s-ar putea să nu atragă capacități de producție suficient de flexibile. Mecanismele de asigurare a capacității denaturează semnalele de preț la nivelul UE și este probabil, de asemenea, ca ele să favorizeze producția din combustibili fosili în defavoarea producției din surse regenerabile mai variabile (depășind nivelurile necesare pentru menținerea în echilibru a sistemelor de energie electrică), și, prin urmare, pot contracara obiectivele UE în materie de decarbonizare și de utilizare eficientă a resurselor.

În piețe ale energiei care funcționează bine, stimulentele pentru investiții în producție și securitatea aprovizionării cu energie electrică depind, de asemenea, de evoluția pieței carbonului. Comisia pregătește propuneri pentru măsuri structurale ce vizează remedierea actualei oferte excedentare de certificate ETS, care a fost generată de criza economică⁵⁵. Aceasta ar crea mai multă securitate pentru investitori și ar reduce necesitatea măsurilor naționale.

Departa de a asigura adecvarea producției sau securitatea aprovizionării, mecanismele de asigurare a capacității concepute deficitar vor tinde să denatureze semnalele de investiții. Ca atare, aceste intervenții pot afecta comerțul și concurența transfrontaliere, deoarece pot izola piețele naționale de producția care provine din alte țări ale UE și pot denatura, de asemenea, localizarea capacităților de producție în cadrul pieței interne. Mecanismele naționale de asigurare a capacității pot conduce la o creștere a costurilor pentru toate statele membre prin împiedicarea utilizării optime a capacităților de producție și a flexibilității transfrontaliere.

Comisia consideră că este probabil ca mecanismele de asigurare a capacității să fie supuse normelor UE privind piața internă, inclusiv controlului ajutoarelor de stat și Directivei 2009/72/CE.

Statele membre ar trebui să demonstreze că aceste mecanisme sunt necesare și mai adecvate decât abordările alternative, cum ar fi măsurile de „tăiere a vârfului de sarcină”, creșterea importurilor prin interconexiuni adecvate și facilitarea participării la piață a actorilor de pe partea cererii, și anume atât a clienților industriali cât și a clienților de retail. Chiar și în perioadele de constrângere a capacității de producție, schimburile transfrontaliere trebuie să fie menținute. Procedurile de alocare trebuie să fie transparente și nediscriminatorii.

Statele membre trebuie să efectueze o analiză completă cu privire la întrebarea dacă există o lipsă de investiții în producție și, dacă este cazul, cu privire la motivele acestei lipse. Înainte de a planifica intervenții, ele trebuie să caute soluții transfrontaliere pentru rezolvarea problemelor pe care le constată. Orice mecanism de asigurare a capacității trebuie să ia în considerare impactul pe care intervenția îl va avea asupra statelor membre învecinate și asupra pieței interne a energiei. Fragmentarea pieței interne a energiei trebuie să fie evitată.

Comisia lansează o consultare publică privind securitatea aprovizionării cu electricitate, adecvarea producției, precum și piața internă a energiei.

În funcție de rezultatele acestei consultării și dialogul ulterior cu statele membre și cu părțile interesate, Comisia poate să propună măsuri subsecvente.

⁵⁵ A se vedea comunicarea intitulată „Situația pieței europene a carbonului în 2012”, COM(2012) 652.

Securitatea aprovizionării necesită o coordonare între statele membre care să poată asigura un răspuns pe termen scurt la situații de criză și soluții pe termen lung pentru provocările în materie de securitatea aprovizionării. Pe măsură ce sistemele noastre energetice devin mai integrate, vom avea mai multă nevoie de coordonare și cooperare transfrontalieră pentru a identifica și aborda riscurile și pentru a asigura un răspuns corespunzător la situațiile de criză.

Comisia înființează în mod oficial un Grup de coordonare pentru electricitate, al cărui mandat constă în a facilita cooperarea privind securitatea aprovizionării cu electricitate, inclusiv în ceea ce privește adecvarea producției și stabilitatea rețelelor transfrontaliere.

3.3.2. O integrare sporită, o modernizare mai rapidă și o utilizare mai bună a rețelelor

Mai multe rețele în vederea integrării piețelor energiei din UE

Energia trebuie să poată ajunge acolo unde este necesară, fără bariere fizice la frontierele naționale. Aceasta implică, printre altele, abordarea efectelor fluxurilor de energie electrică neprevăzute („fluxuri în buclă”) asupra integrării pieței transfrontaliere. Sunt necesare investiții substanțiale în rețelele energetice pentru a permite anumitor zone ale UE să iasă din izolare⁵⁶ și pentru a atinge obiectivele Strategiei Europa 2020.

Există o necesitate urgentă de a îmbunătăți modul în care se fac investițiile, astfel cum se subliniază în propunerea de regulament de instituire a mecanismului Conectarea Europei⁵⁷. Activitățile legate de definirea rețelelor energetice ale viitorului în conformitate cu acquis-ul în domeniul mediului au început deja. În octombrie 2011, Comisia a prezentat o propunere de regulament privind „Orientări pentru infrastructuri energetice transeuropene”⁵⁸. Aceasta identifică douăsprezece coridoare și domenii prioritare ce acoperă rețelele de transport și de stocare a electricității și a gazului și rețelele de transport pentru petrol și dioxid de carbon și prevede o metodă pentru identificarea dinamică a proiectelor de interes comun. Comisia s-a pronunțat în favoarea unor proceduri mai rapide de acordare a autorizațiilor, a unei alocări transfrontaliere îmbunătățite a costurilor de infrastructură și a unui sprijin financiar.

Adoptarea și implementarea rapidă a pachetului privind infrastructura energetică este crucială, așa cum a fost recunoscut de Consiliul European la 9 decembrie 2011.

O modernizare mai rapidă în vederea trecerii la rețelele inteligente

Odată cu nevoia crescândă de flexibilitate și eficiență energetică, precum și cu necesitatea de a permite descentralizarea producției de energie și participarea pe partea cererii, este necesară coordonarea acțiunilor în vederea introducerii rețelelor inteligente la nivel european, regional și municipal. Rețelele inteligente se bazează pe infrastructură digitală. Comisia a prezentat o propunere de regulament cu privire la „Orientări pentru rețelele de telecomunicații transeuropene”⁵⁹, identificând, printre altele, infrastructurile de servicii digitale ca fiind prioritare. O introducere eficientă ar trebui să exploateze sinergiile dintre operatorii de telecomunicații și de energie, la nivelul infrastructurii și al serviciilor, care trebuie să coopereze într-un mod favorabil concurenței, permițând astfel accesul nou-veniților pe piață.

⁵⁶ A se vedea Concluziile Consiliului European din februarie 2011. În special, rețelele statelor baltice care funcționează în cadrul sistemului de electricitate din Rusia și Belarus ar trebui să fie sincronizate cu UE.

⁵⁷ COM(2011) 665

⁵⁸ COM(2011) 658 final.

⁵⁹ COM(2011) 657 final.

Comisia va continua să promoveze o cooperare favorabilă concurenței între sectorul energetic și sectorul TIC, incluzând prestatorii de servicii inovatoare, pentru a promova modernizarea rețelelor și a accelera inovarea în sectorul energetic. Statele membre sunt invitate să încurajeze acest lucru la nivel național. Organismele europene de standardizare (CEN/Cenelec/ETSI) au sarcina urgentă de a elabora un prim set de standarde pentru rețelele inteligente până la sfârșitul anului 2012. Comisia va promova utilizarea standardelor respective.

Comisia adoptase deja mai devreme o comunicare privind rețelele inteligente⁶⁰, în care apela la crearea condițiilor-cadru necesare industriei pentru a dezvolta cu succes tehnologiile și capacitățile de producție care permit realizarea acestei investiții, și în care stabilea viziunea privind gestionarea integrată a infrastructurii⁶¹. În prezent, pe baza celor mai bune practici și a proiectelor din statele membre⁶², Comisia elaborează orientări și instrumente noi, menite să stimuleze în continuare introducerea sistemelor de contorizare inteligentă în acest deceniu⁶³, monitorizează progresele înregistrate de proiectele actuale privind contorizarea inteligentă în UE și sprijină proiecte de cercetare și de dezvoltare (C&D) și proiecte pilot⁶⁴ promițătoare în domeniul rețelelor inteligente.

Comisia va continua să sprijine cercetarea și dezvoltarea (C&D) și inovarea, pentru a facilita introducerea rețelelor inteligente. Comisia va reînnoi mandatul de standardizare acordat organismelor europene de standardizare pentru elaborarea unui al doilea set de standarde, conceperea unor orientări și identificarea potențialelor proiecte de interes comun până la sfârșitul anului 2012.

O reacție mai bună din partea cererii în rețelele de distribuție

Odată cu apariția sistemelor de contorizare inteligentă, a tehnologiilor de microgenerare, a aparatelor inteligente și a domoticii, consumatorii vor avea din ce în ce mai mult posibilitatea să își moduleze cererea de energie în funcție de situația reală de pe piețele energiei. Această reacție din partea cererii va permite consumatorilor să economisească bani, sporind în același timp eficiența și stabilitatea sistemelor energetice. Însă aceasta va necesita ca statele membre, autoritățile de reglementare, operatorii de sisteme de transport (OST), operatorii de sisteme de distribuție (OSD) și distribuitorii să coopereze între ei și cu alți actori (furnizorii de servicii de pe partea cererii, companiile din sectorul TIC sau dezvoltatorii de sistem). Obiectivul este de a dezvolta norme și standarde transparente și ușor de înțeles în ceea ce privește reacția din partea cererii gestionarea datelor.

Aceasta va necesita, de asemenea, reexaminarea rolului OSD. În special, trebuie să se garanteze că activitățile lor reglementate sunt limitate la sarcini care sunt realizate cel mai bine de un monopol natural și că noile servicii care au devenit posibile datorită noilor

⁶⁰ COM (2011) 202.

⁶¹ Directiva privind energia electrică și Directiva privind eficiența energetică prevăd o combinație complementară de obligații și stimulente pentru a determina statele membre să instituie un astfel de cadru de reglementare.

⁶² În conformitate cu comunicarea Comisiei privind politica industrială, COM (2012) 582.

⁶³ Numărul de contoare inteligente din UE va trebui să crească de la aproximativ 45 de milioane în prezent până la cel puțin 240 de milioane până în 2020, cheltuielile necesare anuale cu investițiile crescând de la puțin peste 1 miliard EUR în prezent la 4-5 miliarde EUR până în 2015, sub rezerva unei analize cost-beneficiu.

⁶⁴ Spre exemplu, prin intermediul inițiativelor industriale europene privind rețelele electrice și al Parteneriatului european pentru inovare privind orașele și comunitățile inteligente.

tehnologii sunt dezvoltate pe piețe competitive. În acest context, se pare că este de asemenea oportun să se ia în considerare rolul părților terțe (spre exemplu, agregatorii, serviciile energetice și actorii din alte sectoare de rețea, cum ar fi TIC, telecomunicațiile, sectorul electrotehnic) în dezvoltarea viitoare a rețelelor de distribuție sau a serviciilor energetice locale.

Comisia a lansat dezbaterile sub auspiciile Forumului cetățenilor pentru energie (Londra, *Citizens' Energy Forum*) și va continua discuțiile pe baza planurilor statelor membre de introducere a contorizării inteligente.

Comisia va aborda aspectele tehnologice legate de evoluția viitoare a rețelelor de distribuție a energiei în viitoarea comunicare privind tehnologiile energetice.

Comisia apelează la statele membre să adopte strategii ambițioase pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă și să se asigure că acestea răspund atât intereselor furnizorilor de energie și ale distribuitorilor, cât și celor ale consumatorilor.

Comisia invită statele membre să elaboreze planuri de acțiune care să reflecte modul de modernizare a rețelelor lor, incluzând norme și obligații pentru OSD, sinergii cu sectorul TIC și promovarea reacției din partea cererii și a prețurilor dinamice, în conformitate cu Directiva privind eficiența energetică.

4. CONCLUZII

Deschiderea pieței oferă consumatorilor posibilități reale de alegere. Aceasta limitează necesitatea intervențiilor publice și împiedică intervențiile publice inadecvate. Există o serie de probleme care trebuie rezolvate urgent pentru a finaliza piața internă a energiei până în 2014, a încheia izolarea mai multor state membre ale UE în raport cu rețelele UE, a realiza agenda Strategiei Europa 2020 și a trece la un sistem energetic transformat până în 2050, la un cost minim pentru toți. Aceste probleme împiedică de asemenea consumatorii să poată beneficia pe deplin de toate avantajele posibile, creează obstacole în calea concurenței și a inovării și subminează securitatea și sustenabilitatea aprovizionării cu energie în Europa.

Comisia se angajează să găsească soluții, în domeniul său de competență, privind provocările legate de crearea și modernizarea unei rețele europene și de integrarea energiei din surse regenerabile, a microgenerării și a rețelelor inteligente prin intermediul unui cadru de reglementare stabil, care stabilește rolurile diferiților actori (operatorii de rețele, producătorii, furnizorii, prestatorii de servicii de reacție din partea cererii, consumatorii și autoritățile de reglementare).

Pe baza prezentei comunicări, Comisia propune un plan de acțiune (anexa 1) pentru a se asigura succesul pieței interne a energiei. Comisia apelează la toate instituțiile, statele membre și părțile interesate vizate să colaboreze în vederea îndeplinirii acțiunilor propuse în conformitate cu calendarul propus. În 2014, Comisia va revizui progresele înregistrate în implementarea planului de acțiune. Comisia este hotărâtă să se asigure că măsurile subsecvente planului de acțiune, la nivel de stat membru și la nivelul UE, sunt ferm ancorate în cadrul semestrului european, în special prin intermediul analizei anuale a creșterii, al raportului privind integrarea pieței unice și al recomandărilor specifice fiecărei țări.

Anexa 1: Plan de acțiune pentru Europa

Acțiune/măsură	Actor sau actori implicați	Calendar
Asigurarea aplicării		
1. Transpunerea completă și în timp util a directivelor din cel de-al treilea pachet privind energia și implementarea regulamentelor din cel de-al treilea pachet privind energia	Statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / Comisia	Martie 2011
2. Orientări privind definirea conceptului de „consumatori vulnerabili”	Comisia	2013
3. Aplicarea riguroasă a normelor privind piața internă a energiei și concurența	Comisia / statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / autoritățile naționale din domeniul concurenței	În mod continuu
4. Sporirea eficacității inițiativelor regionale și a contribuției acestora la integrarea pieței interne a energiei	Comisia / statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / ACER	În mod continuu
5. Revizuirea orientărilor privind ajutorul de stat pentru protecția mediului	Comisia	Sfârșitul anului 2013 / începutul anului 2014
Îmbunătățirea sprijinului pentru consumatori și a consolidării poziției acestora		
6. Eforturi suplimentare pentru a implica, informa și motiva consumatorii, inclusiv prin implementarea Directivei privind eficiența energetică și prin conținuturi pentru consumatori furnizate prin internet care să indice resursele relevante în domeniul protecției consumatorilor și drepturile principale ale consumatorilor de energie.	Comisia / statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / asociațiile consumatorilor	2013 / 2014
7. Sprijinirea statelor membre, prin intermediul Forumului cetățenilor pentru energie, în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al cercetării, al colectării de date și al raportării privind piețele cu amănuntul ale energiei.	Comisia / statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / asociațiile consumatorilor	2013
8. Îmbunătățirea furnizării de informații pentru consumatori, stabilirea de orientări și a celor mai bune practici în ceea ce privește instrumentele de comparare a prețurilor, facturarea clară și transparentă și sprijinirea consumatorilor vulnerabili	Comisia / statele membre / autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic / asociațiile consumatorilor	2013
9. Acordarea de asistență specifică consumatorilor vulnerabili, pentru a-i ajuta să facă alegeri în cunoștință de cauză și pentru a le oferi sprijinul necesar care să le permită să își acopere nevoile energetice pe piețe cu amănuntul competitive	Comisia / statele membre	2013
Pregătirea sistemelor energetice ale UE pentru viitor		
10. Adoptarea și implementarea codurilor de rețea - în ceea ce privește electricitatea:	ACER / ENTSO / Comisia / statele membre / autoritățile	2013/2014

norme privind alocarea capacităților și gestionarea congestiei norme privind alocarea capacităților pe termen lung (forward) norme privind racordarea la rețea exploatarea sistemelor - în ceea ce privește gazul: alocarea capacităților norme de echilibrare, inclusiv normele aferente rețelei cu privire la procedura de nominalizare, normele cu privire la tarifele de dezechilibru și normele cu privire la echilibrarea operațională între sistemele operatorilor de transport și de sistem norme privind interoperabilitatea și schimbul de date norme privind structurile tarify armonizate pentru transport	naționale de reglementare în domeniul energetic	
11. Adoptarea și implementarea rapidă a pachetului privind infrastructura energetică	Consiliul / Parlamentul European / statele membre /autoritățile naționale de reglementare în domeniul energetic	Decembrie 2012
12. Adoptarea primei liste a proiectelor de interes comun la nivelul Uniunii	Comisia / statele membre	2013
13. Crearea unui cadru și a unei piețe pentru introducerea pe scară largă a aparatelor inteligente (spre exemplu, prin intermediul sprijinirii C&D, al standardizării, al proiectării ecologice și al etichetării energetice)	Comisia / părțile interesate (în special organismele europene de standardizare)	2014
14. Pregătirea planurilor naționale de acțiune în vederea introducerii rapide a rețelelor inteligente	Statele membre / Comisia	2013
15. Desfășurarea unui proces de reflecție cu privire la rolurile și responsabilitățile viitoare ale OSD, reacția din partea cererii, aparatele inteligente și domotica, descentralizarea producției de energie și sistemele de obligații în ceea ce privește economiile de energie	Comisia / statele membre	2013
16. Analizarea modului în care piața internă a energiei poate contribui la îmbunătățirea eficienței energetice	Comisia	2013
17. Analizarea modului în care evoluția tehnologică, inclusiv tehnologia de stocare și microgenerarea, poate să fie combinată cu dezvoltarea pieței energiei	Comisia	2013
Garantarea intervențiilor de stat adecvate		
18. Eliminarea treptată a prețurilor reglementate la gaz și la electricitate, ținând cont de obligativitatea serviciului universal și de necesitatea protecției eficace a clienților vulnerabili.	Comisia / statele membre	2009 și anii următori
19. - Analizarea stimulentei pentru investiții în sectorul electricității și a adecvării producției de electricitate în cadrul european actual - Elaborarea de criterii pentru evaluarea și asigurarea	Statele membre Comisia	2013 și anii următori

compatibilității inițiativelor naționale privind capacitățile cu piața internă		
20. Adoptarea unor orientări privind schemele de ajutor pentru sursele regenerabile de energie	Comisia	Al doilea/al treilea trimestru 2013
21. Oficializarea Grupului de coordonare pentru electricitate	Comisia	Octombrie 2012
22. Eliminarea treptată a subvențiilor dăunătoare mediului, inclusiv subvențiile directe și indirecte pentru combustibilii fosili.	Comisia / statele membre	Cel târziu până în 2020